

SPELEOTERAPIE – NADĚJE PRO ČASTO NEMOCNÉ DĚTI

MUDr. Mgr. Hana Zmrzlá

primářka Dětské léčebny se speleoterapií Ostrov u Macochy

Vysoká nemocnost dětí a recidivující respirační infekty (RRI) jsou častým důvodem návštěvy lékaře. RRI nejsou problémem pouze zdravotnickým, ale také sociálně-ekonomickým. Termínem recidivující respirační infekce označujeme vyšší frekvenci různě se projevujících zánětů horních či dolních dýchacích cest a jim přidružených anatomických oblastí jakékoliv etiologie. Jsou jedním z nejčastějších onemocnění u dětí a důvodem až 50 % návštěv u lékaře a současně nejčastějším důvodem nároku na ošetřovně. RRI u dětí jsou definovány jako ty, které se vyskytují více než 6x za rok, nebo 1 a více infekcí za měsíc v podzimním a zimním období, či 3 a více infekcí dolních dýchacích cest za jeden kalendářní rok. Asi 30-40 % dětí s RRI jsou alergici, neboť přítomnost alergického zánětu v dýchacích cestách disponuje ke vzniku respiračních infekcí. Velkým přínosem pro tyto rodiny s dětmi může být speleoterapie.

Speleoterapie je speciální klimatická léčebná metoda využívající jako přírodní léčivý zdroj jeskynní prostředí. Specifické jeskynní klima napomáhá v léčbě dětí trpících chronickými a recidivujícími nemocemi dýchacích cest, alergickými onemocněními a nemocemi souvisejícími s poruchou imunity.

Zakladatelem české speleoterapie byl pediatr MUDr. Drahošlav Říčný, CSc., který inicioval založení Dětské léčebny se speleoterapií v Ostrově u Macochy. První pokusy o speleoterapii v Moravském krasu se datují do roku 1979. Dětská léčebna se speleoterapií v Ostrově u Macochy s celoročním provozem byla založena v roce 1982. Zpočátku byla pro speleoterapii upravena a využívána část Sloupsko-šošůvských jeskyní a byly provedeny i zkušební pobyty v Amatérské jeskyni. Od roku 1997 je pro speleoterapii v Moravském krasu přednostně využívána veřejnosti nepřístupná Císařská jeskyně v Ostrově u Macochy. O rozvoj speleoterapie a Dětské léčebny v Ostrově u Macochy se zásadně zasloužil její dlouholetý ředitel a primář MUDr. Pavel Slavík.

Do Dětské léčebny v Ostrově u Macochy přijíždí děti z celé České republiky, neboť je jedinou léčebnou v ČR, která k léčbě využívá specifické klima přírodní krasové jeskyně. Léčbu zde mohou podstoupit děti ve věku od 3 do 18 let. Dětská léčebna poskytuje komplexní léčebnou a rehabilitační péči

dětem s průduškovým astmatem, alergiemi, atopickým ekzémem, dětem s oslabenou imunitou a často nemocným dětem s opakovanými a chronickými nemocemi dýchacích cest. Speleoterapie je od roku 1985 uznaná Ministerstvem zdravotnictví České republiky jako oficiální léčebná metoda. Podstatou speleoterapie je zvyšování kondice v čistém prostředí bez prachu, alergenů a dalších nečistot a současně při vysoké vlhkosti vzduchu. Specifické jeskynní mikroklima tvořené stálou teplotou, nízkou koncentrací radonu, vysokým obsahem lehkých záporných iontů a speleo-aerosolem má značný a prokázaný imunomodulační účinek.

Za čtyřicet let fungování speleoterapie v Moravském krasu přinesla tato metoda přesvědčivé výsledky. Speleoterapie významně přispěla ke zlepšení kontroly základního onemocnění u astmatiků, ke snížení potřeby užívání dlouhodobé medikace a pomohla také snížit frekvenci akutních exacerbací. Díky této metodě došlo k celkovému zlepšení zdravotního stavu, kondice a obranyschopnosti u velké řady dětí. Rodiče často nemocných dětí uvádějí, že po absolvování léčeného pobytu se speleoterapií došlo k zřetelnému zlepšení jejich zdravotního stavu a že se u nich významně snížila četnost akutních respiračních infekcí. Speleoterapie není zázračnou metodou a nenahrazuje medikamentózní léčbu, ale je velmi účinnou doplňující léčbou u indikovaných pacientů a díky svým účinkům umožňuje snížit množství nutně užívaných léků na minimum. Léčba dětí v Dětské léčebně se speleoterapií je pobytová, komplexní a multidisciplinární. Děti přijíždí na léčebný pobyt o délce čtyř týdnů. Pobyt v jeskyni je sice stěžejní, avšak pouze jednou částí ucelené léčebné péče a je rozdělen na kondiční a relaxační část. Dalšími nedílnými součástmi léčebné péče jsou kondiční aktivity v krásné a čisté přírodě Chráněné krajinné oblasti Moravského krasu, rehabilitační procedury, reedukační programy, vzdělávací, výchovná a psychoterapeutická péče. Nemalá pozornost je věnována i volnočasovým a oddechovým aktivitám dětí. Nejmenší děti přijíždí na léčebný pobyt v doprovodu rodičů nebo blízkých členů rodiny.

Od roku 2023 sídlí Dětská léčebna se speleoterapií v prostorách nové budovy v těsné blízkosti Císařské jeskyně.

